

עזון תורני שכוחי אֵלֵינוּ שֶׁל תְּנִידוֹ

גליון 711

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

"ויברך אתכם כאשר דבר לכם"

מעשה שבאו אל מרן ראש הישיבה רבי יהודה צדקה זצוק"ל, ושאלוהו מפני מה כל הברכות של בן אחותו, הראשון לציון רבי מרדכי אליהו זצ"ל מתקיימות? השיב להם הרב צדקה זצ"ל: אספר לכם סיפור. כשהרב היה נער צעיר בגיל 14 הוא ישב בישיבה ולמד ומידי פעם נהגו להביא לישיבה רבנים שונים לבחון את התלמידים של הישיבה. באחת הבחינות נשאלה השאלה לתלמידים: מדוע לא מברכים על מים אחרונים, ואילו אדם שמתקין מעקה בביתו שלא "ייפול הנופל" כלשון התורה, כן צריך לברך ברכה על מצוה זו? אותו הרב לא הספיק לגמור את השאלה, והרב מרדכי אליהו שהיה אז בן 14 בלבד כבר קפץ להשיב. וכך אמר לו: יש פה חילוק עצום, במים אחרונים אתה דואג לעצמך שלא תסתכן מהמלח סדומית, וכשאתה דואג לעצמך מה פתאום שתתקן ברכה? זו לא מצוה, מפני שאתה דואג רק לעצמך. אבל לעומת זאת בעשיית מעקה, למי אתה דואג? לאחרים, שלא ייפלו. אם אתה דואג לאחרים אז – יש ברכה. הוסיף ואמר על זה הרב צדקה: כיון שהרב מרדכי אליהו זצ"ל היה כל כולו דואג לאחרים, לכן יש לו כח לברכותיו, שהברכות שלו מתקיימות.

פנתח האה

אמירת תוכחה היא אחד הדברים הקשים, ולא בכדי לא הוכיח משה רבנו את ישראל כל ארבעים שנה שהיו במדבר. לפעמים אנו נחרדים לראות אנשים עושים מעשים מסוימים, אבל לפני שמוכיחים אותם קשות, מומלץ לדבר איתם ולנסות להבין מה הביאם למעשים כאלו. לפעמים התוצאות מפתיעות ובלתי צפויות לחלוטין. הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, ראש ישיבת "קול יעקב", אשר הוציא תחת ידו תלמידי חכמים רבים מופלגים בתורה, סיפר כי בהיותו צעיר מאוד לימים, נכנס אהיו הגדול ממנו אל המטבח והבחין בו מסיים לאכול וקם ממקומו. העיר לו: "בירכת ברכת המזון?". הילד נבוך מן השאלה, והשיב: "כן. ברכת". האח התקשה להאמין, ושאל: "תמיד אתה לוקח ברכון כדי לברך. איפה הברכון שממנו ברכת?". "לא ברכתי מברכון אלא מסידור" – השיב יהודליה הקטן. "איזה סידור?". "התעקש האח. מזווית עינו הבחין בסידור גדול שמונח על השולחן. בלי לחשוב הרבה הצביע לעברו ואמר: "מהסידור הזה". לרוע מזלו היה זה מחזור ליום הכיפורים... בכל המחזורים האחרים – לסוכות, לשבועות או לראש השנה – יש ברכת המזון, אבל ביום הכיפורים שהוא יום צום, אין ברכת המזון כלל... "תראה לי ברכת המזון כאן" – לא וויתר לו אהיו. בדיוק באותו רגע נכנס לחדר אביהם, הגה"צ רבי יעקב עדס זצ"ל, מראשי ישיבת "פורת יוסף" וחבר בית הדין העליון. האח הגדול מיהר לדווח לו על מה שקרה: "אבא, יהודליה אכל, וטוען שברך ברכת המזון מתוך מחזור ליום כיפור". בין רגע הבין רבי יעקב את העניין. הוא מיהר לקחת את המחזור לידיו, ואמר לבנו הגדול: "מה אתה רוצה ממנו? אתה לא מצאת כאן ברכת המזון. הוא מצא כאן ברכת המזון!". ובזאת נחתם הוויכוח... "באותו רגע" – סיפר לימים רבי יהודה עדס – "הוספתי אהבה גדולה על אהבתי לאבי. ההצלה שהוא הציל אותי מן המבוכה הגדולה, היתה ביטוי להיותו אבא אמיתי. אבא שאהב את בנו, וחלילה לא נותן לו להתבייש. הוא הרגיש כי הילד כבר הבין את הרמז, ואינו זקוק ליותר מכך... תוכחה, אין מטרתה להשפיל את האדם ולהציגו בצורה נלעגת. משום כך חשוב להותיר לו מוצא של כבוד לאחר אמירת הדברים, ולאפשר לו להגיב, להצטדק או להכחיש את האשמות. אל דאגה, הדברים שנאמרו נותרו חרוטים בלבו, ויפעלו את פעולתם גם אם לא דחקנו אותם אל הקיר!"

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

כמה אפשר ללמוד מכך הרי כולנו רוצים ברכה, הדרך לזכות לברכה, להצלחה, לישועה, עוברת דרך השאלה אתה דואג לעצמך או לאחרים דווקא בימים אלו שאנו אבלים על חורבן בית מקדשנו ותפארתנו, חובה עלינו להשתפר ולהיות אכפתיים ולדאוג לאחרים ואז נזכה לברכה וישועה ולגאולה קרובה במהרה א.מ.ן.

זמנך השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
8:26 7:23
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
ר"ת: 8:57

אָהַל הַהֵלֶלֶה

בטור ובשו"ע סי' תקנב' מבואר ההלכות כיצד אדם צריך לנהוג בסעודה המפסקת בערב תשעה באב. הלכות רבות נאמרו גבי סעודה זו ונביא מקצתם:

הלכה מעניינת ביותר שיש אך ורק בסעודה מפסקת זו והיא, שצריך לומר (בתחילת) בסעודה: 'זהו סעודת תשעה באב' כך כותב המ"ב (בס"ק טז') ומקורו מהירושלמי במס' תענית.

כתב בשו"ע שבסעודה זו אין אוכלין שני תבשילין. וביאר בספר הלבוש, מפני שהוא דרך שררה וכבוד.

בספר תרומת הדשן (סי' קנא') ביאר, שבסעודה המפסקת אנו יושבים על גבי קרקע, לא מפני אבילות מכיון שעדיין לא נכנס תשעה באב, אלא מפני שצריך קודם תשעה באב סעודה עניה ושפלה. ולכך אסור לאכול שני תבשילין ובשר ויין ולכן צריך ג"כ לישוב ע"ג קרקע. ואנו שאין נוהגים כל השנה לאכול בהסיבה – אין שפלות הסעודה ניכרת אלא כשיושבים על גבי קרקע (עיי' במג"א ס"ק ז'). ולכן אנו טובלים הפת באפר, היות וכל זה אנו עושים כהכנה לתשעה באב, ולכן אומרים בתחילת הסעודה 'זו היא סעודת תשעה באב' ומפני זה נוהגים לאכול בסעודה זו ביצים קשות כמאכלי אבלים. ואין אוכלים ג' אנשים יחד בכדי שלא יתחייבו בזימון, אלא כל אחד יושב לבדו ומברך לעצמו.

ובספר כף החיים (ס"ק לו') כתב, שיש בסעודה זו משום מצוה, ע"ש. הרי שאין בסעודה זו רק כדי לאגור כוח לצום, אלא היא גם מצורת האבילות ולכך יש בה משום מצוה,

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל"

כתב רש"י: לפי שהן דברי תוכחות, ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן. לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל. אחד המגידים נודמן לראדין ושמע את החפץ חיים מדבר על החובה לנצל את כשרון הדיבור כדי להוכיח את העם על מעלליהם אשר לא טובים. פנה אליו המגיד והתלונן: רבי, בבואי אל אחת העיירות נודע לי שבעיר נמצאים פורצי גדרי צניעות ומחללי שבת. עליתי בלב דואב על הבימה בבית הכנסת ונשאתי דרשה נלהבת בדברי תוכחה על כל הפרצות, ועוד בטרם סיימתי, התחוללה המולה בין הנוכחים וכמעט שהורידו אותי בכח מן הבימה... נאלצתי להפסיק את הדרשה באמצע... שאלו הח"ח: תאר לי היאך השמעת את דרשתך? השיב המגיד: כמובן זעקתי מנהמת לבי בדברי תוכחה חריפים ונוקבים על ההפקרות הנוראה... השיב לו הח"ח בקולו המלטף: אמור נא, ידידי, בהניחך את התפילין הבוקר, האם גם אז הרמת קול רעש וזעקה? ובכן, מה ההבדל בין קיום מצות תפילין לקיום מצות תוכחה? הרי כשם שאין צורך להרעיש בשעת קיום מצוות "וקשרתם לאות על ידך" כך גם מצוות "הוכח תוכיח את עמיתך" אינה צריכה להיעשות בקול רעש גדול אלא בנועם ובניחותא. (הח"ח חייו ופעליו)

"איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם"

"טרחכם" – מלמד שהיו ישראל טרחנין, "ומשאכם" – מלמד שהיו אפיקורסין (רש"י)

שאל הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע – מילא מהמילה "טרחכם" מבינים אנו מפירושה המילולי, שהכוונה שהיו טרחנין, אבל מנין לרש"י ש"משאכם" הכוונה לאפיקורסים, הרי מהפירוש המילולי אינו מובן כן? אלא הסביר ואמר: משאכם היא אפיקורסות – יודעים אתם למה? כי האפיקורסות היא משא כבד על האדם, וסבל קשה, ואילו למאמין יש משענת חזקה ומוצקה – משא חייו קל יותר, שהכל אצלו מבוסס באמונת אומן, ואילו האפיקורס טעון ספיקות והרהורים המעיקים עליו כל הזמן וכך גורם שמשא החיים קשה עליו ביותר.

"ה' אלקיך עמך לא חסרת דבר"

רגיל היה רבי יהודה ליב אשלג בעל ה"סולם" לומר: בסליחות אומרים 'מרובים צרכי עמך ודעתם קצרה'. כלומר, מדוע מרובים צרכי עמך? מפני שדעתם קצרה ואין הם סומכים עצמם על הקב"ה. אילו לא היתה דעתם קצרה לא היו צרכיהם מרובים, שנאמר ה' אלקיך עמך – לא חסרת דבר.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

סיפור פלאי אודות גילוי שכינה בכותל המערבי בזמנו של האר"י זצ"ל, סיפור שעליו כתב החיד"א זצ"ל בספרו 'שם הגדולים', כי אין לפקפק בו.

בצפת גר רבי אברהם הלוי ברוכים שהאר"י זצ"ל הפליג בחסידותו ואמר עליו שהוא גלגול של ירמיהו הנביא. בכל חצות לילה היה קם ומסובב ברחוב היהודי, ומעורר את בני החבורה להשכים לתיקון חצות. לאחר מכן היו כולם לומדים איש איש כפי השגתו.

הסיפור אודות גילוי השכינה מופיע בספר 'קב הישר' לרבי צבי הירש קייפנובר בנו של בעל ה'יתפארת שמואל' המפרש על הרא"ש: "פעם אחת אמר לו האר"י להחסיד רבי אברהם, דע כי שלמו ימך, והגיע זמנך למות, אם לא שתעשה תקנה אחת שאלמדך אזי תחיה עוד עשרים ושניים שנים וזו היא התקנה: לך לירושלים ושם תתפלל לפני הכותל המערבי, ותשפוך תחינתך, ותזכה לראות השכינה

הלך החסיד לביתו וסגר עצמו שלושה ימים ושלושה לילות בתענית שק ואפר ולא רמז מן יצא לירושלים, ובא לפני ה"כותל המערבי" בתפילה ותחנונים ובבכיה גדולה, ואחר כך ראה על גבי הכותל דוגמת אשה מלובשת שחורים מרוב פחדו נפל ארצה, על פניו, והיה צועק ובוכה בכי גדול, ואמר: אוי לי שראיתך בכך! אהה על נפשי! והיה מאריך בבכיות וזעקות, והיה ממרט שערות ראשו עד שנתעלף ונרדם.

ואז ראה בחלום שבאה אליו השכינה בבגדים נאים, ואמרה: התנחם בני אברהם, כי יש תקוה לאחריתך, וישבו הבנים לגבולם, כי אשיב את שבותם וריחמתים.

כאשר הקיץ, נסע חזרה לצפת, ובא אל האר"י זצ"ל, ותיכף אמר לו האר"י זצ"ל: אני רואה בך שזכית לראות פני השכינה, ומעתה תהיה בטוח שתחיה עוד עשרים ושניים שנה. וכך היה שהחסיד חי עוד כ"ב שנה."

וכך העיד החיד"א זצ"ל בספרו 'שם הגדולים' בערך שעל שמו: "רבי אברהם הלוי ברוכים, הוא הקדוש שראה השכינה עין בעין בהקיץ בכותל מערבי ולקול הסיפור כדי שלא יפקפק שום אדם בליבו אני אענה במיטב, אנו מאמינים בודאי בדברי חז"ל, לכו חזו מאמרם בילקוט ירמיה סימן ט"ו.. שירמיה ראה אשה לובשת שחורים וכו' ואמרה אני אמה ציון וכו'".

בכ"ו באדר תשי"ב התעטפו רחובות ירושלים יגון. הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, הידוע בצדקותו ובמעשי החסד שלו, ליווה את רעייתו הרבנית למנוחת עולמים. הכל הרגישו קרוביו של צדיק זה, שהעניק לכל אחד תחושה של בן משפחה מדרגה ראשונה, ובאו לחלוק לרבנית כבוד אחרון.

גם בשעה קשה זו היה רבי אריה ביישוב הדעת, ובעת שעמד להספיד את הרבנית, תיאר כיצד אף על פי שברגע הפטירה ובשעות שאחריו הכאב והאובדן קשים מנשוא, הצער גדול ולפעמים הבכי הוא בלתי נשלט, ככל שהזמן עובר - כך יורדת ופוחתת עוצמת הכאב. כבר קבעו חז"ל בלשונם הזהב: "גזירה על המת שישתכח מן הלב".

עמד רבי אריה מול מיטתה של רעייתו הצדקנית, מחשבותיו ולבו נתונים לריבונו של עולם, וכך שאל: אם אכן גזירה על המת שישתכח מן הלב וככל שחולף הזמן כך פוחת הכאב ונמוג הצער, איך נוכל להסביר שקרוב לאלפיים שנה חלפו עברו מחורבן בית מקדשנו בתשעה באב, ועדיין בכל שנה יושבים יהודים לארץ, מייללים ובוכים עליו!...!

לאחר הפוגה קלה חתך רבי אריה את השקט הסמיך וביאר בטוב טעם: גזירה היא על המת שישתכח מן הלב. אולם בית המקדש לא מת! הוא חי בלבנו! יהודים מצפים לו בכל רגע שישוב וייבנה, שירד מן השמים בנוי ומשוכלל באש. מי שעדיין חי - אי אפשר לשכוח אותו! הכאב שלו מנסר וחותר תמיד בלב. געגוע עז מבצבץ ועולה בתחינה לגאולה שלמה - "מתי תשוב לציון בקרוב בימינו, לעולם ועד תשכון"...

1955 שנה לחזר בן בית המקדש

שיעור טעמי המקרא ודקדוק מר' שאול סאלם בביכ"ס "היכל יצחק דוד" כל שבת בשעה 15:00

קצת מאתנו

"הנה זה עומד אחר פתלנו, משגיח מן החלונות מציץ מן החרקים" (שיר-השירים פ"ב)
מפרשים על כך חז"ל במדרש שיר-השירים רבה הנה זה עומד אחר פתלנו",

אחר כותל מערבי של בית-המקדש, שנשבע לו הקדוש ברוך הוא שאינו חרב לעולם...

ולמה? ששכינה במערב. בפעם הבאה, כשאנו עומדים לפני הכותל המערבי

בירושלים, צריכים אנו לדעת שאנו עדים לאחת הנבואות המדהימות שקיימות. מדרש רבה שנכתב לפני כ-1600 שנה, כותב שיש לנו הבטחה שעד סוף כל הדורות הכותל המערבי של בית המקדש יעמוד על תילו. ואין ספק שכונת המדרש במילים "כותל מערבי של בית המקדש" מתייחסת לכותל המערבי שלנו, שהוא הכותל של הר הבית - מקום בית המקדש, [ואכן, מצינו בתנ"ך ובדברי חז"ל בכמה מקומות ש"הר הבית" נקרא בשם "בית המקדש"]. שהרי בזמן כתיבת המדרש, כבר היה בית המקדש עצמו חרב, ולא יתכן שהמדרש יכתוב דבר בניגוד למציאות שמול עינינו, אלא כוונתו על הכותל המערבי של הר הבית, שהוא אכן קיים עד ימינו אנו, והדברים ברורים. האם מישוה יכול לתת הבטחה כזו חוץ מבורא העולם שיודע את אשר יהיה בכל הדורות?

כ-3000 שנה מזמן חורבן בית המקדש הראשון, הכותל המערבי עומד על תילו למרות שקמו הרבה גויים שנשבעו שלא להשאיר בירושלים אפילו אבן אחת על חברתה. ולמרות שירושלים נבנתה ונחרבה יותר מתשע פעמים. ובנוסף רעידות אדמה חזקות שהיו בירושלים, אחת מהם בשנת ה'תרפ"ח ב-11 ביולי 1927 שבה **מסגד אל-אקצה התפרק לחתיכות!** אך לכותל המערבי לא אירע מאומה.

הכותל שרד באורח פלא, גם כששליט מסוים היה חפץ מאד להחריבו, כפי שמשופר במדרש (**איכה רבה א, לא**): "כשכבש אספסיאנוס את העיר, חילק את ארבעה צדדי העיר להחריבם לארבעה דוכסין, ועלה השער המערבי בגורל לדוכס ששמו פנגר. והרי גזרו מן השמים שלא יחרב לעולם. למה? ששכינה במערב. הללו החריבו את שלהם והוא [פנגר] לא החריב את שלו. שלח אספסיאנוס והביאו. אמר לו: "למה לא החרבת את שלך?". אמר לו: "חייך, לשבחה של מלכות עשיתי, שאילו החרבתיו לא היו יודעין מה החרבת, עכשיו יראו הבריות ויאמרו: ראו כוחו של אספסיאנוס מה החריב!". אמר לו: "יפה עשית, אלא בשביל שעברת על מצוותי - עלה לראש הגג והפל עצמך, אם תחיה - תחיה. ואם תמות - תמות". עלה לראש הגג והפיל עצמו ומת." מעבר לכך במהלך כל ההיסטוריה הייתה ירושלים תחת שלטונם של הרבה עמים כמו הביזנטים, הפרסים, המוסלמים התורכים והבריטים. וכולם הצליחו להחריב את כל מה שנקרא בדרכם, מלבד הכותל מערבי של בית המקדש. ולמה? **שנשבע לו הקב"ה שהוא לא יחרב לעולם!** זוהי כוחה של נבואה!

לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס **אור אבנר**
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה **19:20**

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילות שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) - 19:15
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הגאון ר' אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א

בית הכנסת "יעולי בבל"

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

תפילות בימי חול: שחרית - 7:30
מנחה - 19:20 ערבית - 20:05

שיעורי תורה שעה לפני מנחה
יום א' ב' ד' - רב בית הכנסת

הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א

יום ג' - הרב שמשון פוקס שליט"א

יום ה' - הרב נאור דרשני שליט"א

יום ה' - הרב רפאל עגיב שליט"א

בשעה **20:30**

תפילות שבת קודש:

(מנין פלג - שה"ש - 17:50 מנחה - 18:05)

שיר השירים - 19:00 מנחה - 19:20
קבלת שבת - 19:45

שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30

מנחה ב' - 19:00 ערבית - 20:10

שיעורי תורה בשבת:

הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה **20:00**
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00

ברכה והצלחה לגלעד בן סימה ורחל בת איריס הי"ו